

INGEZONDEN.

LEEUVENHOEK-HERDENKING.

Den 26sten Augustus 1723 stierf onze groote landgenoot ANTHONI VAN LEEUVENHOEK na een uiterst werkzaam leven als onderzoeker. Geen betere hulde schijnt mij denkbaar, dan de uitgave van de eerste zeven en twintig, nog steeds niet gepubliceerde, brieven door hem aan de Royal Society te Londen gericht. Deze „Koninklijke Societeit” bewaart in haar archief deze brieven nog steeds en ik ben overtuigd, dat zij deze uitgave ook zal willen bevorderen. Ik verzoek belangstellenden mij een adhaesie-betuiging te doen toekomen, opdat wij, bij de 300-jarige herdenking van zijn geboortedag (24 October 1632), met een goed voorbereide uitgave van dit werk zullen kunnen toonen, dat ons land zijn groote zonen weet te eeren.

's-Gravenhage,
16 Augustus 1923.

A. SCHIERBEEK,
Verhulststraat 14.

ZIEKTE VAN HIRSCHSPRUNG EN SITUS INVERSUS.

In een referaat (dit *Tijdschrift* 1923, II, No. 4) noemde ik een geval, door mij waargenomen, van een omgekeerd gelegen megacolon, een unicum. Ik heb hierin gedwaald. PÉHU beschrijft in het *Arch. de médecine des Enfants* 1914, Tome 17, bldz. 53 volkomen hetzelfde, nog verwickeld met een myxoedeem. Mijn hartelijken dank aan dr. SCHRIJVER-HERTZBERGER te Apeldoorn, die zoo vriendelijk was mij op het bovenstaande, mij onbekende, artikel te wijzen.

's-Gravenhage, 18 Augustus 1923.

J. KOOPMAN.

ARBEIDSTHERAPIE BIJ LONGTUBERCULOSE.

I.

DE BLOEME heeft tegen overschatting van de arbeidstherapie in sanatoria gewaarschuwd en ik meen te hebben aangetoond, dat zijn *onderschatting* van de beteekenis van dit onderdeel der behandeling hierop berust, dat hij het beginsel der zaak anders ziet dan ik. Het verschil tusschen het verrichten van opgedragen arbeid onder deskundig toezicht en het vergunning geven tot het bij wijze van tijdverdrijf verrichten van eenig, door den patiënt zelf uitgedacht werk is waarlijk niet van ondergeschikt belang, ook niet ten opzichte van de nuttige uitwerking, maar daarover heb ik mijn meening reeds gezegd. Enkele vragen van DE BLOEME wil ik nog beantwoorden. Van de 423 patiënten, die in 1922 uit het Volkssanatorium te Hellendoorn zijn ontslagen, hebben 352 een behandeling ondergaan van meer dan 90 dagen. Van deze 352 waren bij het ontslag 295, d.i. 84 pCt. in staat tot het verrichten van arbeid; het waren 164 mannen en 131 vrouwen, die allen werk als onderdeel van de behandeling hebben verricht. De arbeidskuur begint met tweemaal daags vijf kwartier; deze tijd wordt van de ligkuur afgenomen. Na drie weken wordt er voor de mannelijke patiënten in den regel een derde arbeidstijd aan toegevoegd; deze tijd vervangt het middagwandeluur. In sommige gevallen wordt ook in plaats van het ochtendwandeluur gewerkt, zoodat in het geheel ten hoogste 5 uur per dag arbeid wordt verricht. De geheele werkkuur duurt als regel 6 weken, somtijds langer. Ik moet mij tot deze enkele gegevens bepalen. Belangstellende vakgenooten kunnen onze herstellende patiënten dagelijks aan den arbeid zien.

Iets geheel anders is de arbeid in werkkoloniën. Dat is nazorg, waarover ik geen